

บทที่ 3

ระเบียบวิธีในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอกและในจังหวัดชายแดนใต้” เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษาภูมิปัญญาเรือกอกและ กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอกและ โดยทำการศึกษาเฉพาะกรณีภูมิปัญญาเรือกอกและในจังหวัดชายแดนใต้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นการสร้างเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเรือกอกและในจังหวัดชายแดนใต้ โดยมีระเบียบวิธีในการวิจัย ดังนี้

รูปแบบการวิจัย

การศึกษากายถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอกและในจังหวัดชายแดนใต้ ให้ความสำคัญกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภูมิปัญญาเรือกอกและที่มีคุณค่าต่อชุมชน ในด้านบุคคลและด้านชุมชน เป็นการศึกษาการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอกและ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดองค์ความรู้เหล่านี้ และวิธีการในการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอกและของปราชญ์ชาวบ้าน (ผู้ถ่ายทอด) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาภูมิปัญญาเรือกอกและในจังหวัดชายแดนใต้ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และค้นคว้าเอกสาร แนวคิด บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษากระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอกและในปัจจุบัน จากพื้นที่ในการวิจัย โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 6 กลุ่ม

ขั้นตอนที่ 3 นำผลจากการศึกษามาสร้างข้อสรุป จัดหมวดหมู่ ตีความหมายหาความเชื่อมโยงของข้อมูล โดยนำข้อมูลมาสร้างแนวทางในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเรือกอกและในจังหวัดชายแดนใต้

วิธีการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการศึกษาการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอกและในจังหวัดชายแดนใต้ โดยทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้มีส่วนในการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอกและ และจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาเรือกอกและในจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

เกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ในการวิจัย

- (1) เป็นชุมชนที่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอกและในปัจจุบัน
- (2) เป็นชุมชนที่มีการดำรงอยู่หรือมีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเรือกอกและในปัจจุบัน
- (3) เป็นชุมชนที่ยินดีให้ผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาภูมิปัญญาเรือกอกและ

จากเกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ในการทำการศึกษา คือ ภูมิปัญญาเรือกอกและ ชุมชนปะเสยะวอ ในจังหวัดปัตตานี, ชุมชนบ้านทอน และชุมชนศาลาใหม่ ในจังหวัดนราธิวาส

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ตารางที่ 3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามพื้นที่

กลุ่ม	ลักษณะส่วนบุคคล	นราธิวาส			จำนวน (คน)
		ปัตตานี	ชุมชนปะเสยะวอ	ชุมชนบ้านทอน	
1	ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ถ่ายทอด ภูมิปัญญาเรือกอและ	4	2	2	8
2	ผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญา เรือกอและ	-	1	1	2
3	เจ้าของเรือกอและ	1	1	2	4
4	ผู้นำในชุมชน	1	1	1	3
5	นักวิชาการด้านวัฒนธรรม	1	→ 1 ←		2
6	เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับ ภูมิปัญญาเรือกอและ	2	1	2	5
รวม		9	7	9	24

เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง มีเกณฑ์ในการคัดเลือกโดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 6 กลุ่ม ดังนี้

- (1) ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ โดยมีคุณสมบัติดังนี้
 - (1.1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสร้างและถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ มาเป็นระยะเวลา 10 ปี ขึ้นไป
 - (1.2) เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ และชำนาญ สามารถอธิบายขั้นตอนหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและได้
 - (1.3) เป็นผู้ที่ทำกรถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและให้กับผู้รับการถ่ายทอด
 - (1.4) เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากชุมชนให้ทำการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ
- (2) ผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ โดยมีคุณสมบัติดังนี้
 - (2.1) เป็นผู้ที่ทำการศึกษาและได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ จากปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ
 - (2.2) เป็นผู้ที่สามารถอธิบายขั้นตอน ในการต่อเรือหรือเขียนสายเรือกอและได้
- (3) เจ้าของเรือกอและ มีคุณสมบัติดังนี้
 - (3.1) เป็นผู้ที่มีเรือกอและไว้ในครอบครอง
 - (3.2) เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและ

- (4) ผู้นำในชุมชน มีคุณสมบัติดังนี้
- (4.1) เป็นผู้ที่มีผู้ดำรงตำแหน่งในชุมชนที่ผู้วิจัยได้ศึกษาภูมิปัญญาเรือกอและ
 - (4.2) เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและ
- (5) นักวิชาการด้านวัฒนธรรม มีคุณสมบัติดังนี้
- (5.1) เป็นผู้ที่มีความรู้ด้านวัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาเรือกอและในจังหวัดชายแดนใต้
 - (5.2) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม
 - (5.3) เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและ
- (6) เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาเรือกอและ มีคุณสมบัติดังนี้
- (6.1) เป็นข้าราชการหรือพนักงานราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในระบบราชการไทย ซึ่งเกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาเรือกอและ
 - (6.2) เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก มีลักษณะเป็นแนวคำถามที่ใช้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้าอย่างกว้าง ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดถูกต้องและครอบคลุมประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการทราบ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถพูดได้อย่างเต็มที่ตามประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ และยืดหยุ่นในประเด็นคำถามตามสถานการณ์ในการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ได้แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไว้ในภาคผนวก มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย และประเด็นคำถามดังนี้

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้า ทบทวน เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมประเด็น จากฐานข้อมูลการวิจัยออนไลน์ และหนังสือจากหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี และศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นที่ 2 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จากนั้นผู้วิจัยจะพัฒนาปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ปรับปรุง ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแบบสัมภาษณ์ 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ครอบคลุมเนื้อหา โดยเฉพาะประเด็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นที่ 4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว มาตรวจสอบปรับปรุงอีกหนึ่งครั้ง แล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์แบบไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ได้เลือกไว้

ประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ ประชาชนชาวบ้าน ผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ

1. องค์กรความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและ ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่สั่งสมมายาวนาน มีองค์ความรู้ในเรื่องใดบ้าง (ต่อเรือ, ลงสี, เขียนลาย)
2. การแบ่งปัน และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและ มีลักษณะแบบใด
3. ขั้นตอนในการป้อนความรู้หรือส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและให้ผู้รับการถ่ายทอด
4. สิ่งสำคัญ ที่ทำให้ขั้นตอนในการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและประสบความสำเร็จ
5. จุดมุ่งหมายของคุณในการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ ให้ผู้รับการถ่ายทอด
6. สิ่งสำคัญในการนำประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญ ด้านภูมิปัญญาเรือกอและ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาสังคม
7. บรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้ผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและกระตือรือร้น ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
8. ภูมิปัญญาเรือกอและเข้ามามีบทบาทสำคัญในสังคม และวัฒนธรรมของจังหวัดชายแดนใต้เมื่อใด และมีบทบาทในด้านใดบ้าง
9. ควรมีการรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและ มรดกตกทอดอันล้ำค่าของคนในชุมชน ให้เป็นฐานข้อมูลในการศึกษา ค้นคว้า หรือไม่ อย่างไร
10. วิธีการในการส่งเสริมให้คนภายนอกเห็นคุณค่า ร่วมกันรักษาเอกลักษณ์ทางภูมิปัญญาของจังหวัดชายแดนใต้ต้องทำอย่างไร
11. หนทางในการส่งเสริม และแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันหรือไม่ อย่างไร
12. การรณรงค์ให้ประชาชนและภาคเอกชน ตระหนักในความสำคัญของภูมิปัญญาเรือกอและ ว่าเป็นเรื่อง ที่ทุกคนต้องให้การรับผิดชอบร่วมกันควรเป็นอย่างไร
13. การพัฒนาศักยภาพของปราชญ์ท้องถิ่น โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีโอกาสแสดงศักยภาพด้านภูมิปัญญาเรือกอและควรเป็นอย่างไร
14. การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายสืบสาน และพัฒนาภูมิปัญญาเรือกอและของชุมชน เพื่อจัดกิจกรรมทางภูมิปัญญาท้องถิ่นควรเป็นอย่างไร

ประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ ผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ

1. องค์กรความรู้จากการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ
2. การแสดงความต้องการในการรับการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ จากปราชญ์ชาวบ้าน
3. ขั้นตอนที่ได้รับจากถ่ายทอดความรู้ หรือส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและ
4. การจัดเก็บความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและ หลังจากได้รับการถ่ายทอด
5. จุดมุ่งหมายที่เลือกที่จะรับการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอ

6. บรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ให้สามารถรับการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอ และ เพื่อให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น

7. การฝึกปฏิบัติ ทำตามหรือเลียนแบบ ภายหลังจากได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ

8. ภูมิปัญญาเรือกอและเข้ามามีบทบาทสำคัญในสังคม และวัฒนธรรมของจังหวัดชายแดนใต้ เมื่อใด และมีบทบาทในด้านใดบ้าง

9. ควรมีการรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและ มรดกตกทอดอันล้ำค่าของคน ในชุมชน ให้เป็นฐานข้อมูลในการศึกษา ค้นคว้า หรือไม่ อย่างไร

10. วิธีการในการส่งเสริมให้คนภายนอกเห็นคุณค่า ร่วมกันรักษาเอกลักษณ์ทางภูมิปัญญาของ จังหวัดชายแดนใต้ต้องทำอย่างไร

11. หนทางในการส่งเสริม และแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดย การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันหรือไม่ อย่างไร

12. การรณรงค์ให้ประชาชนและภาคเอกชน ตระหนักในความสำคัญของภูมิปัญญาเรือกอและ ว่าเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องให้การรับผิดชอบร่วมกันควรเป็นอย่างไร

13. การพัฒนาศักยภาพของปราชญ์ท้องถิ่น โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีโอกาสแสดง ศักยภาพด้านภูมิปัญญาเรือกอและควรเป็นอย่างไร

14. การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายสืบสาน และพัฒนาภูมิปัญญาเรือกอและของ ชุมชน เพื่อจัดกิจกรรมทางภูมิปัญญาท้องถิ่นควรเป็นอย่างไร

ประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ เจ้าของเรือกอและ, ผู้นำในชุมชน, ชาวบ้านในชุมชน, ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการด้านวัฒนธรรม และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาเรือกอและ

1. มีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและในเรื่องอะไรและมากน้อยเพียงใด

2. มีความสนใจที่จะเข้าไปศึกษา เรียนรู้หรือเป็นส่วนหนึ่งของการถ่ายทอดภูมิปัญญาหรือไม่

3. มีวิถีชีวิตหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาเรือกอและหรือไม่

4. ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน ควรให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาเรือกอและอย่างไร

5. หน่วยงานรัฐหรือเอกชน ควรเข้ามามีส่งเสริม สนับสนุนภูมิปัญญาเรือกอและในขั้นตอนใด

6. ในอนาคตภูมิปัญญาเรือกอและจะเป็นเช่นไร

7. มีใครบ้างที่ควรเข้ามาให้ความสำคัญหรือศึกษาภูมิปัญญาเรือกอและนี้อย่างจริงจัง

8. คุณสมบัติของผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและควรเป็นเช่นไร

9. ภูมิปัญญาเรือกอและเข้ามามีบทบาทสำคัญในสังคมและวัฒนธรรม ในด้านใดบ้าง

10. ในอนาคตภูมิปัญญาเรือกอและจะมีบทบาทสำคัญต่อจังหวัดชายแดนใต้ได้อย่างไร

ตารางที่ 3.2 แสดงวิธีการศึกษาและเครื่องมือที่ใช้ต่อกลุ่มตัวอย่าง

วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	เครื่องมือที่ใช้	ผู้ให้ข้อมูล	วิเคราะห์ข้อมูล
1. ภูมิปัญญาเรือกอกและในจังหวัดชายแดนใต้	- เชิงคุณภาพ - การสัมภาษณ์เชิงลึก	- แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก	ผู้ให้ข้อมูล 6 กลุ่ม ได้แก่ - ประชาชนชาวบ้าน ผู้ถ่ายทอดฯ 8 คน - ผู้รับการถ่ายทอดฯ 2 คน - เจ้าของเรือกอกและ 4 คน - ผู้นำในชุมชน 3 คน - นักวิชาการด้านวัฒนธรรม 2 คน - เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาเรือกอกและ 5 คน	- ตรวจสอบความถูกต้องนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยกำหนดประเด็นหลัก อธิบายความเป็นเหตุเป็นผล ตีความหมายหาความเชื่อมโยงของข้อมูล ตามความหมายของคำที่มีความเหมือนและแตกต่าง 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ความสำคัญของภูมิปัญญาเรือกอกและในจังหวัดชายแดนใต้ 2. ภูมิปัญญาการต่อเรือกอกและ 3. ภูมิปัญญาการเขียนลายเรือกอกและ
2. กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอกและในจังหวัดชายแดนใต้	- เชิงคุณภาพ - การสัมภาษณ์เชิงลึก	- แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก	ผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม ได้แก่ - ประชาชนชาวบ้าน ผู้ถ่ายทอดฯ 8 คน - ผู้รับการถ่ายทอดฯ 2 คน	- ตรวจสอบความถูกต้องนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยกำหนดประเด็นหลัก อธิบายความเป็นเหตุเป็นผล ตีความหมายหาความเชื่อมโยงของข้อมูล ตามความหมายของคำที่มีความเหมือนและแตกต่าง 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นตอนการสอนของประชาชนชาวบ้าน 2. สิ่งที่ผู้รับการถ่ายทอดได้เรียนรู้จากประชาชนชาวบ้าน
3. แนวทางในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเรือกอกและในจังหวัดชายแดนใต้	- เชิงคุณภาพ - การสัมภาษณ์เชิงลึก	- แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก	ผู้ให้ข้อมูล 6 กลุ่ม ได้แก่ - ประชาชนชาวบ้าน ผู้ถ่ายทอดฯ 8 คน - ผู้รับการถ่ายทอดฯ 2 คน - เจ้าของเรือกอกและ 4 คน - ผู้นำในชุมชน 3 คน - นักวิชาการด้านวัฒนธรรม 2 คน - เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาเรือกอกและ 5 คน	- ตรวจสอบความถูกต้องนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยกำหนดประเด็นหลัก อธิบายความเป็นเหตุเป็นผล ตีความหมายหาความเชื่อมโยงของข้อมูล ตามความหมายของคำที่มีความเหมือนและแตกต่าง 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอกและให้ลูกหลาน เยาวชน คนรุ่นใหม่ 2. การส่งเสริมกิจกรรมร่วมกันเพื่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเรือกอกและ 3. การส่งเสริม สนับสนุนภูมิปัญญาเรือกอกและจากชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ 4. การรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอกและ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และรวบรวมข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจ

การเก็บรวบรวมผลการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเรื่อง การถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและในจังหวัดชายแดนใต้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลในการวิจัยไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์ระหว่างลงพื้นที่เก็บข้อมูลวิจัย จากภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ส่งหนังสือถึงผู้ที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานในพื้นที่ของชุมชนปะเสยะวอ ชุมชนบ้านทอน และชุมชนศาลาใหม่

ขั้นที่ 2 สืบค้นข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ชุมชนปะเสยะวอ และชุมชนบ้านทอน จากเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในข้อมูลเบื้องต้น

ขั้นที่ 3 ลงพื้นที่ศึกษา ผู้วิจัยลงพื้นที่ชุมชนปะเสยะวอ ชุมชนบ้านทอน และชุมชนไพรวัลย์ เพื่อสำรวจปัญหาและความต้อง รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานของชุมชนพบปะพูดคุยกับผู้นำชุมชนเพื่อแนะนำตัว และแจ้งวัตถุประสงค์การเข้ามาศึกษาวิจัยในพื้นที่ ตลอดจนขั้นตอนวิธีการศึกษาโดยสังเขป

ขั้นที่ 4 จัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยลงพื้นที่ทำการสัมภาษณ์ ในประเด็นตามแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ โดยประเด็นคำถามครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้งหมด

ขั้นที่ 5 เรียบเรียงและตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทั้งหมด วิเคราะห์เรียบเรียงเป็นเอกสาร เพื่อนำเสนอผลการศึกษาต่อชุมชนและตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อนำไปสู่แนวทางในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเรือกอและในจังหวัดชายแดนใต้

การวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ผลการวิจัยผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหา โดยการอ่านทำความเข้าใจข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มากำหนดประเด็นหลัก อธิบายความเป็นเหตุเป็นผล จัดหมวดหมู่ ตีความหมายหาความเชื่อมโยงของข้อมูล ตามความหมายของคำที่มีความเหมือนและแตกต่าง เพื่อเปรียบเทียบและแสดงข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อสรุปและสิ่งที่ตีความออกมาจะอยู่ในรูปของคำอธิบาย ทั้งนี้ผู้วิจัยจะตรวจสอบความหมาย และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ว่ามีความสมบูรณ์และมีความละเอียดเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์หรือไม่ หากข้อมูลนั้นยังไม่ชัดเจนจะทำการสัมภาษณ์ใหม่ เพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นนำไปสู่การเรียบเรียงเนื้อหาเพื่อหาข้อสรุป โดยผู้วิจัยได้เรียบเรียงข้อมูลในรูปแบบวิธีพรรณนาความ สามารถอธิบายได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาภูมิปัญญาเรือกอและในจังหวัดชายแดนใต้ วิธีการศึกษาเป็นเชิงคุณภาพ และการสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้ให้ข้อมูลมี 6 กลุ่ม ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ 8 คน ผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ 2 คน เจ้าของเรือกอและ 4 คน ผู้นำในชุมชน 3 คน นักวิชาการด้านวัฒนธรรม 2 คน และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาเรือกอและ 5 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยกำหนดประเด็นหลัก อธิบายความเป็นเหตุเป็นผล ตีความหมายหา

ความเชื่อมโยงของข้อมูล ตามความหมายของคำที่มีความเหมือนและแตกต่าง มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ความสำคัญของภูมิปัญญาเรือกอและในจังหวัดชายแดนใต้ (2) ภูมิปัญญาการต่อเรือกอและ และ(3) ภูมิปัญญาการเขียนลายเรือกอและ

ขั้นที่ 2 กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและในจังหวัดชายแดนใต้ โดยวิธีการศึกษา เป็นเชิงคุณภาพและการสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้ให้ข้อมูลมี 2 กลุ่ม ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ 8 คน ผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ 2 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยกำหนดประเด็นหลัก อธิบายความเป็นเหตุเป็นผล ตีความหมายหาความเชื่อมโยงของข้อมูล ตามความหมายของคำที่มีความเหมือนและแตกต่าง มี 2 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นตอนการสอนของปราชญ์ชาวบ้าน (2) สิ่งที่ผู้รับการถ่ายทอดได้เรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน

ขั้นที่ 3 การศึกษาแนวทางในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเรือกอและในจังหวัดชายแดนใต้ วิธีการศึกษาเป็นเชิงคุณภาพ และการสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้ให้ข้อมูลมี 6 กลุ่ม ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ 8 คน ผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและ 2 คน เจ้าของเรือกอและ 4 คน ผู้นำในชุมชน 3 คน นักวิชาการด้านวัฒนธรรม 2 คน และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาเรือกอและ 5 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยกำหนดประเด็นหลัก อธิบายความเป็นเหตุเป็นผล ตีความหมายหาความเชื่อมโยงของข้อมูล ตามความหมายของคำที่มีความเหมือนและแตกต่าง มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การถ่ายทอดภูมิปัญญาเรือกอและให้ลูกหลาน เยาวชน คนรุ่นใหม่ (2) การส่งเสริมกิจกรรมร่วมกันเพื่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเรือกอและ (3) การส่งเสริม สนับสนุนภูมิปัญญาเรือกอและจากชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ และ (4) การรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาเรือกอและ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และรวบรวมข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจ